

Sygn. akt VIII U 1317/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2019 r. w Gliwicach

sprawy A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania i wysokość świadczenia

na skutek odwołania A. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 7 czerwca 2019 r. **nr** (...)

z dnia 7 czerwca 2019 r. **nr** (...)

1. oddała odwołanie od decyzji z dnia 7 czerwca 2019 roku w przedmiocie przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania;
2. częściowo zmienia decyzję z dnia 7 czerwca 2019 roku w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej A. W. prawo do przeliczenia emerytury przyznanej decyzją z dnia 22 listopada 2013 roku w ten sposób, że zostanie ona obliczona z pominięciem przepisu art. 25 ustęp 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, począwszy od 1 maja 2019 roku;
3. w pozostałej części oddała odwołanie.

(-) Sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

sygn. akt VIII U 1317/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 czerwca 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej A. W. przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania.

Decyzją z 7 czerwca 2019 roku organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej A. W. wznowienia postępowania. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego

z 6 marca 2019 roku w sprawie P 20/16 wszedł w życie z dniem ogłoszenia, tj. 21 marca 2019 roku. Z kolei odwołująca złożyła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocną decyzją, w dniu 24 maja 2019 roku. Ubezpieczona złożyła skargę po terminie

Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższych decyzji, domagając się ich zmiany. Podała, że nie była świadoma, że skargę należy wnieść do 23 kwietnia 2019 roku.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Odwołująca urodziła się w dniu (...).

Od (...) ubezpieczona ma prawo do emerytury na podstawie art. 46 w zw. z art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – dalej ustawa FUS.

Decyzją z 22 listopada 2013r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Wysokość świadczenia ustalono z zastosowaniem przepisu art. 25 ust. 1b ustawy FUS tj. z pomniejszeniem wysokości świadczenia obliczonego na zasadach art. 25 i 26 ustawy o kwotę będącą sumą kwot już wypłaconych emerytur.

W dniu 24 maja 2019r. ubezpieczona wniosła skargę o wznowienie postępowania, uchylenie decyzji o przyznaniu emerytury i jej obliczenie zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019r., nadto wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi. W uzasadnieniu wskazała, że o możliwości uchylenia decyzji z 22 listopada 2013r. dowiedziała się dopiero w tym tygodniu z gazety.

Organ rentowy zaskarżoną decyzją odmówił ubezpieczonej przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, bowiem zgodnie z art. 145a § 2 k.p.c. skargę o wznowienie postępowania można wnieść w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Ponieważ wyrok ten został opublikowany w dniu 21 marca 2019r., to przy uwzględnieniu dni wolnych z okazji Świąt Wielkiej Nocy, skarga mogła być wniesiona do 23 kwietnia. Odwołująca wniosła skargę dopiero w dniu 24 maja 2019r.. Wniosek o przywrócenie terminu do jej wniesienia nie został uwzględniony bowiem nie zostały spełnione łącznie przesłanki określone w art. 58 § 1 kpa.

/ dowód: akta rentowe i przesłuchanie ubezpieczonej/.

Odwołanie od decyzji o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania jest niezasadne, zaś odwołanie od decyzji o odmowie wznowienia postępowania częściowo zasługuje na uwzględnienie.

W dniu 6 marca 2019 roku Trybunał Konstytucyjny, wydał wyrok w sprawie P 20/16, który został on opublikowany w dzienniku ustaw z dnia 21 marca 2019 roku – Dz.U. z 2019r., poz. 539. W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r., poz. 1270 oraz z 2019r., poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 roku kobiet, które przed 1 stycznia 2013 roku nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Przepis art. 25 ust.1b ustawy emerytalnej został dodany przez art. 1 pkt 6b ustawy z 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy FUS i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012r., poz.637) z dniem 1 stycznia 2013r. Stanowi on, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę częściową lub emeryturę na podstawie przepisów art. 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2018r., poz. 967), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 i ust. 3 zdanie pierwsze Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Co do zasady wchodzi w życie, z dniem ogłoszenia. W judykaturze podkreśla się, że ogłoszenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego we właściwym organie publikacyjnym jest równoznaczne z utratą mocy obowiązującej zakwestionowanego aktu normatywnego lub jego przepisu wyłącznie w zakresie określonym w sentencji wyroku. Wejście orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w życie powoduje co do zasady utratę mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu ze skutkiem *ex tunc* (wstecz) czyli tak, jak gdyby dany przepis nigdy nie obowiązywał. Skutki prawne w stosunku do wydanych decyzji lub orzeczeń, w następstwie stwierdzenia niekonstytucyjności ustawy powstają *ex tunc*.

Po myśli art. 190 ust. 4 Konstytucji RP orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją aktu normatywnego, na podstawie którego została wydana ostateczna decyzja administracyjna, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania.

Odnosząc powyższe do rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, że decyzja z 22 listopada 2013r., którą przyznano ubezpieczonej emeryturę w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego jest ostateczną decyzją administracyjną. Wznowienie postępowania dotyczącego tej decyzji mogło nastąpić jedynie w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Jak stanowi art. 145 a § 1 i 2 kpa można żądać wznowienia postępowania w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, na podstawie którego została wydana decyzja, a skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Co do rozpoznawanej sprawy termin ten upłynął z dniem 23 kwietnia 2019r.

Bezspornym jest, że ubezpieczona skargę wniosła dopiero w dniu 24 maja 2019r. i wniosła o przywrócenie terminu do jej złożenia. Organ rentowy skarżoną decyzją odmówił przywrócenia terminu. Zgodnie z art. 58 kpa:

„§ 1. W razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na prośbę zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

§ 2. Prośbę o przywrócenie terminu należy wnieść w ciągu siedmiu dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu. Jednocześnie z wniesieniem prośby należy dopełnić czynności, dla której określony był termin.

§ 3. Przywrócenie terminu do złożenia prośby przewidzianej w § 2 jest niedopuszczalne.”.

W ocenie Sądu decyzja organu rentowego o odmowie przywrócenia terminu jest prawidłowa, bowiem ubezpieczona nie uprawdopodobniła, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy. „Jako kryterium przy ocenie winy w uchybieniu terminu należy przyjąć obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy. Przywrócenie terminu nie jest możliwe, gdy strona dopuściła się choćby lekkiego niedbalstwa. A contrario, przywrócenie to może mieć miejsce wtedy, gdy uchybienie terminu nastąpiło wskutek przeszkody, której strona nie mogła usunąć, nawet przy użyciu największego w danych warunkach wysiłku. Oznacza to, że przywrócenie uchybionego terminu uzasadniają wyłącznie takie obiektywne, występujące bez woli strony, okoliczności i zdarzenia, które mimo dołożenia odpowiedniej staranności w prowadzeniu własnych spraw udaremniły dokonanie czynności we właściwym czasie. (patrz wyrok NSA z dnia 9 października 2019 r. I OSK 401/18, LEX nr 2734838)

Zdaniem Sądu, w rozpoznawanej sprawie nie wystąpiła sytuacja, która uniemożliwiła odwołującej z przyczyn obiektywnych i od niej niezależnych wniesienie skargi w terminie.

Mając powyższe na uwadze, prawidłowo organ rentowy odmówił ubezpieczonej przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, a zatem w tym zakresie odwołanie ubezpieczonej zostało oddalone.

Wskazać jednak należy, że odwołująca wniosła także o przeliczenie emerytury, a organ rentowy rozpoznał powyższy wniosek wyłącznie w oparciu o przepisy k.p.a. i nie rozważył możliwości rozstrzygnięcia żądania o przeliczenie świadczenia w oparciu o przepisy ustawy FUS. Odmowa przywrócenia terminu do wznowienia postępowania

zakończoną decyzją z 22 listopada 2013r., nie stanowi przeszkody do oceny uprawnień ubezpieczonej do przeliczenia emerytury od miesiąca złożenia wniosku na przyszłość.

Ponieważ ubezpieczona wniosła o ponowne ustalenie wysokości świadczenia z pominięciem niekonstytucyjnego przepisu art. 25 ust. 1b ustawy FUS rozważenia wymaga czy w sprawie ma zastosowanie przepis art. 114 ust. 1 pkt 1 tej ustawy. Stanowi on, że w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Przepis art. 114 ust. 1e określa terminy do ponownego ustalenia wysokości świadczenia jednak nie stosuje się go - z mocy art. 114 ust. 1f - jeżeli osoba zainteresowana nabędzie prawo do świadczenia w wyższej wysokości.

Przepis art. 114 ust. 1 ustawy FUS judykatura traktuje jako podstawę prawną dla weryfikacji i wzruszalności decyzji organów rentowych, w których zawarto ustalenia pozostające w obiektywnej sprzeczności z ukształtowanym ex lege stanem uprawnień emerytalno-rentowych zainteresowanych (patrz wyrok Sądu Najwyższego z 22 lutego 2010 r. I UK 247/09

W ocenie Sądu, publikacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019r. w sprawie P 20/16, stanowi nową okoliczność polegającą na niezgodności z Konstytucją RP przepisu art. 25 ust. 1b ustawy FUS w odniesieniu do kobiet urodzonych w 1953 roku, które przed 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. W konsekwencji powyższego, Sąd przyznał ubezpieczonej prawo do ponownego ustalenia wysokości emerytury z powszechnego wieku emerytalnego z pominięciem niekonstytucyjnych przepisów, poczynając od 1 dnia miesiąca w którym złożono wniosek o przeliczenie świadczenia – art. 129 ust. 1 ustawy FUS.

Dodać należy, że bez znaczenia pozostaje okoliczność, czy emerytura z powszechnego wieku emerytalnego obliczona z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1b ustawy emerytalno-rentowej będzie świadczeniem korzystniejszym od wcześniejszej emerytury. Ubezpieczona ma co do zasady prawo do przeliczenia emerytury z powszechnego wieku emerytalnego na podstawie przepisu art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy FUS, a nowo obliczenie świadczenie będzie wyższe od ustalonego w decyzji z 3 września 2013r. /co ma znaczenie w kontekście regulacji art. 114 ust 1f ustawy FUS.

W tym stanie rzeczy, Sąd w oparciu o przywołane przepisy prawa i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek